

CHƯƠNG TRÌNH BỒI DƯỠNG NGHIỆP VỤ CỘNG TÁC VIÊN THANH TRA GIÁO DỤC VÀ THỰC TẾ TRIỂN KHAI TẠI TRƯỜNG CÁN BỘ QUẢN LÝ GIÁO DỤC THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

VŨ LAN HƯƠNG (*)
NGUYỄN HỒNG LIÊU (**)

TÓM TẮT: Yêu cầu đổi mới quản lý giáo dục đòi hỏi đổi mới thanh tra giáo dục. Chuyển từ thanh tra công tác chuyên môn sang thanh tra công tác quản lý. Bài viết đề cập về Chương trình bồi dưỡng nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra giáo dục và thực tế triển khai tại Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh cùng với những kiến nghị đề xuất sau hơn một năm triển khai.

Từ khóa: thực tế triển khai, chương trình bồi dưỡng, thanh tra giáo dục.

ABSTRACT: Facing the renovation of education management, which require the improvement of the education inspection. Changing from professional inspection to management inspection. This article mentions about the Training Educational Inspection Manager Program which is launching in Institute of Educational Management in Ho Chi Minh city along with the suggestions after more than one-year launch.

Key words: actual implementation, training program, education inspect.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Đổi mới, chuyển hướng trọng tâm hoạt động thanh tra, kiểm tra, tra soát hết đòi hỏi đội ngũ cán bộ công chức, viên chức của ngành phải đổi mới về tư duy giáo dục và thực hiện theo đúng các quy định của pháp luật. Đây chính là một trong những nội dung và yêu cầu của đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục - đào tạo.

Yêu cầu đổi mới quản lý giáo dục đòi hỏi đổi mới thanh tra giáo dục. Thực hiện đổi mới thanh tra giáo dục cần quan tâm đến các nội dung chính như: căn cứ pháp lý từ các văn bản; quan điểm đổi mới thanh tra giáo dục; đổi mới thanh tra hành chính và thanh tra chuyên ngành trong lĩnh vực giáo dục; các điều kiện bảo đảm cho công tác thanh tra; trách nhiệm của các chủ thể quản lý và chủ thể thanh tra.

2. CHƯƠNG TRÌNH BỒI DƯỠNG NGHIỆP VỤ CỘNG TÁC VIÊN THANH TRA GIÁO DỤC VÀ THỰC TẾ TRIỂN KHAI TẠI TRƯỜNG CÁN BỘ QUẢN LÝ GIÁO DỤC THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

2.1 Chương trình bồi dưỡng nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra giáo dục

Nhằm trang bị kỹ năng nghiệp vụ cho cộng tác viên thanh tra, ngày 25 tháng 9 năm 2014, Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành Thông tư số 32/TT-BGDĐT Quy định về chương trình bồi dưỡng nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra giáo dục. Mục tiêu của chương trình làm cơ sở bồi dưỡng nghiệp vụ, góp phần kiện toàn đội ngũ, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của đội ngũ cộng tác viên thanh tra giáo dục, đáp ứng yêu cầu đổi mới tổ chức và hoạt động thanh tra giáo dục trong tình hình mới.

(*) Tiến sĩ. Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh.

(**) Thạc sĩ. Phó Hiệu trưởng Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh.

Chương trình đặt các yêu cầu sau: 1) Về kiến thức: nắm vững một số quy định pháp luật về thanh tra, kiểm tra, giải quyết khiếu nại, giải quyết tố cáo, phòng chống tham nhũng và xử lý vi phạm hành chính trong lĩnh vực giáo dục; 2) Về kỹ năng: hình thành, nâng cao các kỹ năng cần thiết để tham gia thực hiện nhiệm vụ thanh tra, kiểm tra, giải quyết khiếu nại, giải quyết tố cáo, phòng chống tham nhũng và xử lý vi phạm hành chính trong lĩnh vực giáo dục. 3) Về thái độ: nâng cao ý thức tuân thủ pháp luật, ý thức trách nhiệm về vai trò của cộng tác viên thanh tra giáo dục trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục Việt Nam. Đối tượng tham gia bồi dưỡng: cộng tác viên thanh tra giáo dục, các nhà giáo, cán bộ quản lý, cá nhân có nhu cầu.

Nội dung chương trình chia làm 3 phần: 1) Tổng quan về thanh tra giáo dục và cộng tác viên thanh tra giáo dục (15 tiết); 2) Kỹ năng cơ bản của cộng tác viên thanh tra giáo dục (30 tiết); 3) Công tác kiểm tra của cơ quan quản lý giáo dục, cơ sở giáo dục (10 tiết); Tiểu luận cuối khóa và tìm hiểu thực tế (20 tiết).

2.2. Thực tế triển khai tại Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh

Học viện Quản lý giáo dục và Trường Cán bộ quản lý giáo dục thành phố Hồ Chí Minh là hai đơn vị được Bộ Giáo dục - Đào tạo giao nhiệm vụ tổ chức bồi dưỡng, cấp chứng chỉ bồi dưỡng nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra giáo dục. Hình thức bồi dưỡng tập trung tại cơ sở bồi dưỡng.

Về tài liệu. Dưới sự chỉ đạo của Thanh tra Bộ, hai trường đã cùng nhau phối hợp xây dựng tập tài liệu sử dụng chung cho các lớp bồi dưỡng cộng tác viên thanh tra giáo dục trong cả nước.

Về đội ngũ giảng viên. Giảng viên tham gia dạy là những người trực tiếp tham gia viết tài liệu, những người đã trải nghiệm qua thực tế (chánh, phó thanh tra Bộ, Nguyên

chánh phó thanh tra Bộ, nguyên giám đốc sở, phó giám đốc sở giáo dục - đào tạo, chánh thanh tra sở giáo dục - đào tạo), những người có bằng đại học Luật.

Sau hơn một năm triển khai, Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh đã tổ chức 10 lớp tại trường với 1391 học viên, 7 lớp tại địa phương với 480 học viên.

Sau 03 khóa học mở tại trường, chúng tôi đã tiến hành nghiên cứu khảo sát 434 học viên và có kết quả sau:

Đánh giá về tính cần thiết của chương trình có tới 97% số học viên được hỏi cho rằng chương trình rất cần thiết và cần thiết. Chỉ có một tỉ lệ không đáng kể (3%) ý kiến cho rằng có học hay không học cũng không sao.

Để tìm hiểu những khúc mắc, khó khăn của học viên, chúng tôi đã đưa ra câu hỏi: anh/chị trường gặp khó khăn ở những vấn đề nào sau đây: 1) kỹ năng thanh tra; 2) nắm văn bản quy phạm pháp luật; 3) xác định mục tiêu xử lý tình huống; 4) phân tích tình huống; 5) đề xuất giải pháp.

Kết quả khảo sát cho thấy có tới 51,8% ý kiến cho rằng rất khó khăn trong việc nắm văn bản quy phạm pháp luật và 18,6% là kỹ năng thanh tra. Điều này cho thấy một thực tế, thanh tra trước kia hầu như chỉ dựa vào kinh nghiệm nghề nghiệp (thanh tra chuyên môn), hiện nay chuyển sang thanh tra công tác quản lý phải dựa vào các văn bản quy phạm pháp luật, theo quy định của pháp luật là một vấn đề rất khó đối với các cộng tác viên thanh tra.

Tìm hiểu ý kiến học viên về việc kiểm tra đánh giá cuối khóa học, chúng tôi đưa ra câu hỏi: Theo anh/chị kiểm tra đánh giá kết quả cuối khóa nào là phù hợp: 1) cả lớp viết chung một đề bài tự luận; 2) làm bài kiểm tra trắc nghiệm; 3) bài tập tình huống theo nhóm. Kết quả khảo sát cho thấy, 70,4% đồng ý với cách làm bài tập tình huống theo

nhóm. Chỉ có 9,9% đồng ý với bài kiểm tra tự luận và 16,2% đồng ý với bài kiểm tra trắc nghiệm.

Về hình thức tổ chức lớp học: có 48,3% chọn việc tổ chức lớp học tại địa phương và 50,6% chọn hình thức tập trung tại cơ sở đào tạo.

Về phương pháp giảng dạy, hầu hết các ý kiến đều hài lòng với phương pháp giảng dạy luôn gắn với những dẫn chứng cụ thể, thảo luận sôi nổi với các bài tập tình huống. Việc quản lý lớp học khá tốt.

Từ kết quả khảo sát trên, xét thấy nguyện vọng của nhiều học viên, điều kiện đi lại xa, tổn kinh phí ngân sách nhà nước... chúng tôi đã kiến nghị thanh tra Bộ cho phép được mở lớp tại một số địa phương. Thanh tra Bộ đã quản lý, giám sát chặt chẽ chất lượng các lớp mở tại địa phương qua việc cho phép mở lớp ở từng địa phương, báo cáo năng lực đội ngũ giảng viên từng lớp, việc thực hiện các quy định cụ thể của chương trình....

Sau gần một năm triển khai Chương trình bồi dưỡng nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra giáo dục, theo yêu cầu của Thanh tra Bộ, Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh đã tiến hành Hội thảo đánh giá việc triển khai Chương trình. Thành phần tham dự là Chánh Thanh tra Sở Giáo dục - Đào tạo, các giảng viên tham gia viết tài liệu, tham gia giảng dạy và một số học viên đã tham gia các lớp bồi dưỡng "Nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra giáo dục". Thông qua Hội thảo này chúng tôi đã nhận được nhiều ý kiến đóng góp có giá trị cho Chương trình "Nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra giáo dục".

Để đảm bảo và nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập Chương trình "Nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra giáo dục", 2 cơ sở được giao nhiệm vụ giảng dạy đã phối hợp với Thanh tra Bộ thành lập Ban giám sát. Thành phần của Ban giám sát gồm một số

thành viên của Thanh tra Bộ và lãnh đạo học viện/trường, khoa chuyên môn với những quy định cụ thể về nguyên tắc giám sát, phương thức giám sát, nhiệm vụ của Ban giám sát, nội dung giám sát. Cụ thể:

Nhiệm vụ của Ban Giám sát

1) Theo dõi, hướng dẫn, đôn đốc việc chấp hành các quy định của pháp luật trong việc triển khai tổ chức thực hiện Chương trình Bồi dưỡng nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra theo Thông tư 32/2014/TT-BGDĐT của Bộ Giáo dục - Đào tạo.

2) Kịp thời phát hiện, chấn chỉnh các vấn đề sai sót có liên quan đến hoạt động bồi dưỡng của Trường, địa phương trong việc tổ chức triển khai Chương trình Bồi dưỡng nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra giáo dục.

3) Tham mưu Thanh tra Bộ Giáo dục - Đào tạo (gọi tắt là Thanh tra Bộ), Hiệu trưởng Trường xử lý, giải quyết kịp thời các vi phạm trong quá trình tổ chức triển khai thực hiện Chương trình Bồi dưỡng nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra giáo dục theo thẩm quyền đối với các cá nhân, đơn vị có liên quan.

4) Tổng hợp, báo cáo theo định kỳ (hàng quý, năm) tình hình tổ chức triển khai thực hiện Chương trình Bồi dưỡng nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra giáo dục; báo cáo đột xuất theo yêu cầu của Hiệu trưởng và Thanh tra Bộ.

5) Tham mưu Hiệu trưởng, Thanh tra Bộ sơ kết, tổng kết thực hiện Chương trình Bồi dưỡng nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra giáo dục thuộc phạm vi của Trường.

6) Tham mưu Hiệu trưởng kiến nghị sửa đổi, bổ sung chương trình, tài liệu Bồi dưỡng nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra giáo dục (thông qua Thanh tra Bộ).

Nội dung giám sát: 1) Giám sát việc bố trí, phân công giảng dạy; 2) Việc thực hiện kế hoạch giảng dạy của giảng viên; 3) Việc tham gia học tập của học viên; 4) Việc cấp chứng chỉ cuối khóa; 5) Việc chỉnh sửa, cập nhật, bổ sung tài liệu giảng dạy; 6) Công tác tổ chức

lớp học ở địa phương; 7) Cơ sở vật chất phục vụ giảng dạy; 8) Các nội dung khác có liên quan đến việc triển khai thực hiện Chương trình Bồi dưỡng nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra giáo dục.

3. KẾT LUẬN

- Theo sự chỉ đạo của Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2 cơ sở là Học viện Quản lý giáo dục và Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh thực hiện bồi dưỡng nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra giáo dục đối với khối phổ thông, mầm non, các sở/phòng giáo dục - đào tạo là phù hợp thực tiễn. Với kinh nghiệm, đội ngũ và các điều kiện khác, Học viện và Trường đảm bảo, nâng cao chất lượng giảng dạy, học tập theo Chương trình; từ đó nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của đội ngũ cộng tác viên thanh tra giáo dục, đáp ứng yêu cầu đổi mới tổ chức và hoạt động thanh tra giáo dục trong tình hình mới.

- Để thuận lợi trong công tác tổ chức, thực hiện triển khai chương trình thì việc mở các lớp “Nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra giáo dục” tại các địa phương với sự giám sát của “Ban giám sát” là phù hợp thực tiễn và đảm bảo nâng cao chất lượng chương trình.

- Giao cho các trường đại học có điều kiện cần và đủ thực hiện nhiệm vụ xây dựng chương trình bồi dưỡng nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra giáo dục cho khối đại học và cao đẳng.

- Về chương trình, tài liệu

Rà soát, bổ sung hoàn thiện tài liệu bồi dưỡng, cụ thể: Đối với Khung chương trình, đề nghị bổ sung thêm: 1) Việc thực hiện kết luận thanh tra; 2) Công tác kiểm tra của sở giáo dục - đào tạo; 3) Công tác phòng chống tham nhũng tại các đơn vị trường học và trách nhiệm người đứng đầu đối với vấn đề này. Ngoài ra, nội dung cần làm rõ những đặc thù riêng với khối phổ thông, khối mầm non, khối đại học, cao đẳng, nghề nghiệp trong hoạt động thanh - kiểm tra.

- Về hình thức tổ chức bồi dưỡng

Kết hợp bồi dưỡng kiến thức lý luận với tổ chức đi thực tế tại các địa phương để khóa bồi dưỡng đạt hiệu quả cao.

- Về kiểm tra, đánh giá kết quả bồi dưỡng

Kiểm tra, đánh giá học viên với nhiều hình thức nhẹ: có thể cho học viên lựa chọn tình huống trong thanh kiểm tra nhẹ đã và đang làm hoặc cũng có thể kết hợp hai hình thức vừa tự luận vừa trắc nghiệm.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Vũ Lan Hương, Đổi mới thanh tra giáo dục đáp ứng yêu cầu đổi mới quản lý giáo dục, *Tạp chí Khoa học giáo dục số 120 tháng 9/2015*.
2. Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh - Học Viện Quản lý giáo dục. *Tài liệu bồi dưỡng cộng tác viên thanh tra giáo dục*.
3. Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh, *Quy định hoạt động của Ban Giám sát Chương trình bồi dưỡng nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra giáo dục*.

Ngày nhận bài: 11/03/2016. Ngày biên tập xong: 10/05/2016. Duyệt đăng: 17/05/2016